Länsstyrelsen Västra Götaland

Miljöprövningsdelegationen

Datum
2026-10-27

Diarienummer
24615-2026

Anläggningsnummer
1480-1273

Renova AB
info@renova.se

Slutligt villkor i tillstånd samt dispens enligt industriutsläppsförordningen

Miljöprövningsdelegationens beslut

Slutligt villkor

Miljöprövningsdelegationen avslutar prövotidsförfarandet enligt delegationens beslut den 28 mars 2019 (diarienummer 9199-2018) och beslutar att ytterligare ett slutligt villkor ska gälla för verksamheten:

9 a. Utgående vatten efter våtmarken till Göta älv får som årsmedelvärde inte överskrida följande begränsningsvärden.

Parameter	Halt
Bly	0,02
Koppar	0,03
Krom	0,01
Nickel	0,03
Zink	0,2
Oljeindex	1
Suspenderat material	150
TOC	150
Totalkväve	30
Totalfosfor	5

Dispens enligt industriutsläppsförordningen

Miljöprövningsdelegationen ger dispens från begränsningsvärdena för *totalt suspenderat material* (TSS), *totalt organiskt kol* (TOC), *totalkväve* (N-tot) och *totalfosfor* (P-tot) enligt BAT 20 (tabell 6.1) i Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1147 av den 10 augusti 2018 om fastställande av BAT-slutsatser för avfallsbehandling, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU.

Som villkor för dispensen gäller att utgående vatten efter våtmarken till Göta älv som årsmedelvärde inte får överskrida följande begränsningsvärden:

Parameter	Halt (mg/l)
TSS	150
TOC	150
N-tot	30
P-tot	5

Delgivning sker genom kungörelse

Miljöprövningsdelegationen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen införs inom tio dagar i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningen Göteborgs-Posten.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen Västra Götaland och hos kommunkansliet eller motsvarande i Göteborgs kommun.

Kungörelsedelgivningen sker med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Renova AB (sökanden) driver en tillståndsgiven anläggning för biologisk behandling av park- och trädgårdsavfall på fastigheten Gamlestaden 66:1 i Göteborgs kommun. Verksamheten är en industriutsläppsverksamhet och omfattas av BAT-slutsatserna[1] för avfallsbehandling.

Sökanden, som har haft en tidsbegränsad dispens från fyra begränsningsvärden (BAT-AEL[2]), har nu dels lämnat in en prövotidsredovisning med förslag till slutliga villkor, dels ansökt om förnyad dispens.

Gällande tillstånd

Miljöprövningsdelegationen gav den 28 mars 2019 (diarienummer 9199-2018) tillstånd till återvinning och annan hantering av icke-farligt avfall på fastigheten Gamlestaden 66:1 i Göteborgs kommun. Avgörandet av vilka slutliga villkor som ska gälla för utsläpp till

[1] BAT = Best Available Technique (bästa tillgängliga teknik).
[2] BAT-AEL = BAT Associated Emission Level.

vatten sköts upp under en prövotid. Under prövotiden skulle verksamhetsutövaren genomföra följande utredningar.

U1. Utred och redovisa vilka varaktiga utsläppsnivåer som kan uppnås genom rening i våtmarken och som inte äventyrar miljökvalitetsnormen för vatten. Av utredningen ska framgå vilka retentioner av näringsämnen, TOC, olja och metaller som våtmarken kan förväntas uppnå samt vilka årstidsvariationer som kan uppkomma samt vilka åtgärder som kan vidtas om våtmarken riskerar att torrläggas under torra somrar. Utredningen ska även redogöra för vilka parametrar som styr ifall växter behöver skördas och sediment omhändertas och på vilket sätt detta ska ske.

Enligt tillståndsbeslutet gäller bland annat följande villkor för verksamheten.

8. Dagvattenbrunnar ska vara varaktigt färgmarkerade och får inte blockeras. Anordningar för att snabbt täta dagvattenbrunnarna ska finnas lätt tillgängliga och användas vid spill eller risk för spill.

9. Utgående vatten från samtliga hanteringsytor ska genomgå slam- och oljeavskiljning och behandling i våtmark innan utsläpp till recipient. Oljeavskiljare ska vara försedda med larm. Larmet ska vara placerat på central plats så att det lätt kan uppmärksammas.

10. Utloppet från våtmarken ska ha en avstängningsventil som ska stängas vid nödläge, såsom t.ex. brand eller annat större utsläpp. Ventilen ska vara väl utmärkt och stängning av ventilen måste finnas i rutiner för oljespill, brand och andra händelser som kan medföra utsläpp av flytande föroreningar.

Hur ärendet har handlagts hos Miljöprövningsdelegationen

Prövotidsutredningen och ansökan om dispens kom in till Miljöprövningsdelegationen den 5 juni 2026. Utredningen och ansökan har kungjorts på Länsstyrelsens webbplats och i ortstidningen Göteborgs-Posten samt remitterats till Länsstyrelsen, Miljö- och klimatnämnden i Göteborgs kommun samt Kretslopp och vattennämnden i Göteborgs kommun.

Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen och Miljö- och klimatnämnden. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Prövotidsutredningen

Sökandens förslag till slutliga villkor

Utgående vatten efter våtmarken till Göta älv får som årsmedelvärde inte överskrida följande begränsningsvärden.

Parameter	Halt
Bly	0,02
Koppar	0,03
Krom	0,01
Nickel	0,03
Zink	0,2
Oljeindex	1
TSS	150
TOC	150
N-tot	30
P-tot	5

Prövotidsutrednings innehåll

Av prövotidsutredningen framgår vilka varaktiga utsläppsnivåer som kan uppnås genom rening i våtmarken och som inte äventyrar miljökvalitetsnormen för vatten. Sökanden har också redovisat vilka retentioner av näringsämnen, TOC, olja och metaller som våtmarken kan förväntas uppnå samt vilka årstidsvariationer som kan uppkomma.

Mätresultaten visar att våtmarkens renande funktion är bättre under den varmare delen av året. Det beror på att växtligheten då kan ta upp näringsämnen och att en tätare växtlighet fastlägger föroreningarna bättre. Den biologiska aktiviteten, som nitrifikation/denitrifikation, är också högre vid högre temperaturer. Våtmarken nyttjar naturliga biologiska processer och kräver varken energiintensiv drift eller tillsats av kemikalier, vilket innebär lägre miljöpåverkan och en robust anläggning med hög driftsäkerhet på lång sikt. Men det finns samtidigt begränsade möjligheter att justera snabba växlingar i reningsbehov.

Det har tagits fram en skötselplan för våtmarken som omfattar både åtgärder vid risk för torka och hur rensning av växter och sediment ska ske.

Sökanden har även utfört en förstudie för införande av kemisk fällning. Den anläggning som skulle behövas blir mer omfattande

och därmed dyrare än förutsett. Vid närmare avvägning mellan kostnad och förväntad miljönytta bedömdes det inte vara rimligt att genomföra kemisk rening vid anläggningen.

Ansökan om dispens

Yrkande

Sökanden yrkar

- att alternativvärde fastställs i form av årsmedelvärde
- på dispens från begränsningsvärdena för totalt suspenderat material (TSS), totalt organiskt kol (TOC), totalkväve (N-tot) och totalfosfor (P-tot) i BAT-slutsatserna för avfallsbehandling, BAT 20 (tabell 6.1)
- att utgående vatten efter våtmarken till Göta älv som årsmedelvärde inte får överskrida följande begränsningsvärden:

Parameter	Dispensvärde (mg/l)
TSS	150
TOC	150
N-tot	30
P-tot	5

Sökandens argument för dispens

Geografisk placering

Sökanden anser att en väl fungerande våtmark är en lämplig teknik att behandla den aktuella typen av vatten och omfattar flera av de tekniker som definieras som bästa tillgängliga teknik i BAT 20. I våtmarken sker rening av TOC, TSS, N-tot och P-tot genom fysisk avskiljning, sedimentering samt nitrifikation/denitrifikation, vilket är angivna metoder i BAT 20. Avskiljning sker sannolikt även genom upptag i växterna i det bevuxna diket och våtmarken. Anläggningens geografiska placering innebär dock att det förekommer perioder då lägre temperaturer gör att våtmarkens avskiljning fungerar sämre. Dessa årstidsvariationer innebär ökad risk att utsläppen inte kan hållas under utsläppsnivåerna den kalla delen av året.

Sökanden yrkar också på att alternativvärden ska formuleras som årsmedelvärden i stället för månadsvisa mätningar då det är mer

anpassat till reningsanläggningens årstidsvariationer. De enskilda mätningarna kommer fortfarande att göras som flödesproportionella dygnsprover enligt BAT-slutsatserna.

Lokala miljöförhållanden

Påverkan på recipienten bedöms försumbar och bedöms inte heller äventyra möjligheten att nå miljökvalitetsnormerna för vatten för *Göta älv – förgreningen med Nordre älv till Säveåns mynning*.

Ekonomiska konsekvenser

Sökanden har investerat mycket pengar och tid i våtmarken och en väl fungerande våtmark har bedömts vara en lämplig teknik att behandla den aktuella typen av vatten och omfattar flera av de tekniker som definieras som bästa tillgängliga teknik i BAT 20. Det är också en lösning som innebär mycket låg energianvändning och resursförbrukning i form av kemikalier och är därför en fördelaktig lösning ur flera perspektiv.

För att kunna uppfylla utsläppsnivåerna enligt BAT-AEL skulle det vara nödvändigt att komplettera våtmarken med en utökad rening med reningsutrustning i form av kemisk fällning, sedimentering och eventuellt filtrering. Andra alternativ skulle kunna vara att lägga tak över hela verksamhetsytan eller skicka allt dagvatten för extern behandling.

Lösningen med lägst kostnad bedöms medföra investeringar på omkring 9 miljoner kronor och löpande årliga kostnader på minst 300 000 kronor. Sett över en tioårsperiod innebär det till exempel en kostnad på minst 10 000 kronor per kilogram fosfor som undviks att släppas ut.

Mot bakgrund av verksamhetens omfattning och ekonomi, samt att produktionen av jord från trädgårdsavfall är en verksamhet med låga marginaler och lågt produktvärde, kan en sådan investering inte anses rimlig i förhållande till den miljönytta som kan uppnås.

Yttranden

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen föreslår att Miljöprövningsdelegationen avslutar prövotidsförfarandet, samt tillstyrker sökandens förslag till slutligt villkor och att dispens enligt industriutsläppsförordningen medges.

Länsstyrelsen anser att sökanden genomfört prövotidsutredningen och visat på vilka varaktiga utsläppsnivåer som kan uppnås genom rening i våtmarken och som inte äventyrar miljökvalitetsnormen för vatten. De har också redovisat vilka retentioner av näringsämnen, TOC, olja och metaller som våtmarken kan förväntas uppnå samt vilka årstidsvariationer som kan uppkomma.

Sökanden har redogjort för att deras rening följer BAT-slutsatserna för avfallsbehandling (BAT 20). Länsstyrelsen delar sökandens bedömning att det finns skäl att medge dispens på grund av anläggningens geografiska placering. Sökandens reningsanläggning bestående av bland annat våtmark med vegetation innebär att denna fungerar sämre under vinterhalvåret. Sökanden har gjort allt de kan för att få våtmarken att fungera så bra som möjligt. Nu finns inte mer att göra ur ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv. Sökanden har också visat att påverkan på recipienten blir låg med nuvarande utformning.

Miljö- och klimatnämnden

Miljö- och klimatnämnden avstyrker sökandens förslag till slutliga villkor med motiveringen att de föreslagna begränsningsvärdena med stor marginal överstiger bestämmelserna i BAT-AEL tabell 6.1. Sökanden har valt en reningsanläggning som inte klarar av att rena TSS, TOC, N-tot och P-tot till den grad som anses vara bästa möjliga teknik enligt industriutsläppsförordningen.

Sökanden har föreslagit villkorsvärden som redovisas i årsmedelvärden i stället för dygnsmedelvärden. Detta med hänvisning till och på grund av den stora väderberoende variation på reningsgraden i den valda tekniken. För BAT-AEL gäller dygnsmedelvärden. Innebörden av årsmedelvärden blir att utsläppen kan vara många gånger högre än vad som anges i BAT-AEL under de dagar då anläggningens reningsgrad är låg, till exempel under vinterhalvåret.

Enligt underlaget skulle mer än en fördubbling av BAT-AEL-värden ha en försumbar påverkan på recipientens ekologiska status på grund av den höga utspädningsfaktorn. Det ifrågasätter hela syftet med utsläppskraven i industriutsläppsförordningen. Påverkan på miljökvalitetsnormerna kan användas för att bestämma utsläppsvärden inom det intervall som anges i BAT-AEL, inte för att motivera utsläpp långt över intervallet.

Sökandens bemötande av yttrandena

Bemötande av Miljö- och klimatnämndens yttrande

Enligt tillståndet för anläggningen på Marieholm omfattar utredningsuppdraget U1, att undersöka vilka varaktiga utsläppsnivåer som kan uppnås genom rening i just våtmarken. Uppdraget innebar alltså att utreda våtmarkens prestanda, inte att utreda alternativ teknik. Sökanden har gått längre än vad U1 krävde genom att låta Sweco utreda införandet av ett kemiskt reningssteg även om det visade sig bli oproportionerligt dyrt. Våtmarken använder dessutom flera av de metoder som BAT 20 pekar ut: utjämning, oljeavskiljning, nitrifikation/denitrifikation och sedimentering.

Sökanden begär dispensvärden som ligger över BAT-AEL. Motiveringen är framför allt anläggningens geografiska läge och lokala miljöförhållandena. Kostnaderna för de åtgärder som skulle behövas för att nå ner till BAT-AEL kan inte anses ekonomiskt rimliga. Av industriutsläppsförordningen framgår också att ett dispensvärde kan vara ett mindre strängt begränsningsvärde. Alternativvärde i form av annan tidsperiod är en tydligt uttalad möjlighet.

Sökanden har inte föreslagit att minska mätfrekvensen och varje enskilt månadsvisa provtillfälle kommer att utföras som ett flödesproportionellt dygnsprov i enlighet med kraven i BAT-slutsatserna. Det som föreslås är att bedöma om villkoret är uppfyllt utifrån ett årsgenomsnitt, vilket är en rimlig lösning när reningen varierar med årstiden.

Att påverkan på recipienten är försumbar är ett nödvändigt villkor för dispens, men det är inte grunden för ansökan. Sökandens utredning visar att de föreslagna utsläppsvärdena inte innebär en oacceptabel miljöpåverkan och inte äventyrar möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormen.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Slutligt villkor för utsläpp till vatten fastställs

Miljöprövningsdelegationen anser att prövotidsutredningen utgör ett tillräckligt underlag för att slutliga villkor ska kunna fastställas och avslutar därmed prövotidsförfarandet.

Sökanden har löpande gjort undersökningar och utvecklat reningsanläggningen sedan prövotiden inleddes. Remissinstanserna har olika syn på sökandens villkorsförslag. Länsstyrelsen tillstyrker och Miljö- och klimatnämnden avstyrker.

Miljöprövningsdelegationen anser att prövotidsutredningen är väl genomförd och visar på att utsläppet inte påverkar recipienten negativt, och fastställer därför det av sökanden föreslagna villkoret för utgående vatten från våtmarken.

Dispens enligt industriutsläppsförordningen ges

De bestämmelser som gäller

BAT-slutsatser

Som industriutsläppsverksamhet omfattas verksamheten av BAT-slutsatserna för avfallsbehandling. De utsläppsnivåer som motsvarar bästa tillgängliga teknik (BAT-AEL) för direkta utsläpp till en vattenrecipient framgår av BAT 20 (tabell 6.1). För de parametrar och de avfallsbehandlingsprocesser som är aktuella i ärendet gäller följande utsläppsnivåer:

Totalt suspenderat material (TSS)	5–60 mg/l
Totalt organiskt kol (TOC)	10–60 mg/l
Totalkväve (totalt N)	1–25 mg/l
Totalfosfor (totalt P)	0,3–2 mg/l

Av de allmänna övervägandena i BAT-slutsatserna framgår att halterna vid kontinuerliga utsläpp är dygnsmedelvärden, det vill säga 24-timmars flödesproportionella samlingsprov. BAT 7 anger att lägsta övervakningsfrekvens för de aktuella parametrarna är en gång i månaden.

Industriutsläppsförordningen

BAT-AEL gäller som begränsningsvärden för utsläpp från industriutsläppsverksamheter under normala driftförhållanden (1 kap. 8 § industriutsläppsförordningen [2013:250], IUF).

Miljöprövningsdelegationen får ge dispens från skyldigheten att följa BAT-AEL, om det med hänsyn till var den anläggning som verksamheten bedrivs på ligger geografiskt, anläggningens tekniska egenskaper eller de lokala miljöförhållandena skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet, och dispensen förenas med ett villkor om att i stället följa ett mindre strängt begränsningsvärde (1 kap. 16 § IUF).

En dispens gäller till dess det finns nya BAT-slutsatser (1 kap. 17 § IUF), men det är möjligt att tidsbegränsa dispensen till en kortare tidsperiod om förutsättningarna för dispens endast finns under den tid som behövs för att anpassa anläggningen till begränsningsvärdet (1 kap. 18 § IUF).

Miljöprövningsdelegationen får besluta att en industriutsläppsverksamhet i stället för att följa BAT-AEL ska följa ett begränsningsvärde som bestäms med hänsyn till andra tidsperioder eller andra referensförhållanden (alternativvärde). Beslutet får inte innebära att verksamheten genom att följa ett alternativvärde medför högre utsläppsnivåer under normala driftsförhållanden än om verksamheten skulle ha följt BAT-AEL. (1 kap. 15 § IUF)

Ett alternativvärde innebär en möjlighet för verksamhetsutövaren att få följa begränsningsvärden som överensstämmer med tillståndsvillkoren eller som till exempel är anpassade till den utsläppskontroll som redan sker. Ett beslut om alternativvärde är ett dispensbeslut. Alternativvärden bör godtas endast där det med tillräcklig hög grad av säkerhet går att bedöma att utsläppsnivån med alternativvärdet under normala driftsförhållanden innebär minst lika strikta krav som utsläppsnivån i slutsatserna. (Se förordningsmotiven, Fm 2013:1 s. 36–38)

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Inledningsvis konstaterar Miljöprövningsdelegationen att sökanden har ansökt om dispens utan tidsbegränsning.

Sökanden använder de reningstekniker som framgår är bästa tillgängliga enligt BAT-slutsatserna för avfallsbehandling. Under

flera års tid har sökanden aktivt arbetat med att utveckla våtmarken för att uppnå optimala reningsförutsättningar. Detta har visat sig vara svårt då våtmarken är känslig för kyla. Med andra ord fungerar den sämre under de kallare delarna av året.

Enligt utredningen blir det både mer omfattande och dyrare än förutsett att komplettera våtmarken med kemisk fällning. Det är också en lösning som innebär högre energianvändning och resursförbrukning i form av kemikalier. Vid närmare avvägning mellan kostnader och förväntad miljönytta anser sökanden att det inte är rimligt att genomföra kemisk rening vid anläggningen. Miljöprövningsdelegationen delar den bedömningen.

Även med beaktande av Miljö- och klimatnämndens synpunkter har sökanden visat att recipienten inte påverkas i den utsträckning att mindre stränga begränsningsvärden skulle medföra att otillåten försämring av vattenmiljön eller äventyra möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten (jämför 5 kap. 4 § miljöbalken).

Sammantaget anser Miljöprövningsdelegationen att dispens kan ges enligt 1 kap. 16 § IUF med hänsyn till anläggningens geografiska belägenhet. Mindre stränga begränsningsvärden kan fastställas enligt sökandens förslag.

Sökandens yrkande om alternativvärde behöver ses tillsammans med yrkandet om dispens, det vill säga sökanden vill att de mindre stränga begränsningsvärdena ska gälla som årsmedelvärden (precis som det nya slutliga tillståndsvillkoret).

För alternativvärden är det avgörande om utsläppsnivåerna med de yrkade alternativvärdena innebär minst lika stränga krav som utsläppsnivåerna i BAT-AEL. I detta fall innebär dock redan dispensen enligt 1 kap. 16 § IUF mindre stränga krav än BAT-AEL, vilket utesluter alternativvärden som avses i 1 kap. 15 § IUF. Frågan är då om det egentligen är sådana alternativvärden som sökanden vill ha. Det sökanden egentligen är ute efter verkar i stället vara en mer flexibel provtagningsfrekvens som tar höjd för årstidsvariationer, till skillnad från BAT-slutsatsernas krav på provtagning minst en gång i månaden.

Provtagningsfrekvensen som sådan hanteras lämpligast inom ramen för egenkontrollen, och avgörs ytterst av tillsynsmyndigheten (jämför Naturvårdsverkets V*ägledning om BAT-slutsatser för avfallsbehandling*, version 2, 2022-06-28, s. 26). Därmed inte sagt att

de mindre stränga begränsningsvärdena inte går att uttrycka som årsmedelvärden.

Med tanke på de geografiska förhållandena och årstidsvariationerna menar Miljöprövningsdelegationen att de mindre stränga begränsningsvärdena kan gälla som årsmedelvärden.

———————————————————

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har Anders Hjalmarsson, ordförande, och Jan Mastera, miljösakkunnig, deltagit. Ärendet har beretts av Anna Alenius Bolin, miljöhandläggare.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här överklagar ni Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar ni med vanlig post är adressen Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 1 december 2026**.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (till exempel Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunen), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut ni överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur ni anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Sändlista

Externt

- Viktoria Edvardsson, Renova AB, viktoria.edvardsson@renova.se
- Naturvårdverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
- Miljö- och klimatnämnden i Göteborgs kommun, miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se
- Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt, beredningssekretariat.vastragotaland@lansstyrelsen.se
- Aktförvararen i Göteborgs kommun

Internt inom Miljöprövningsdelegationen och Länsstyrelsen

- Anders Hjalmarsson
- Jan Mastera
- Anna Alenius Bolin
- O-RB-Miljö-Korta-Ärenden
- Alexandra Bulat Arp
- Jenny Järpler